

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Издаје Недјељом.
Цијена:
За ПРНУ ГОРУ и АУ-
СТРО-УГАРСКУ (с БОС-
НОМ и ХЕРЦЕГОВИНОМ)
за годину 6 ф., на по год.
3 ф., на четврт године 1 ф.
и 50 новчића.
За све остале земље у
ЈЕВРОПИ и АМЕРИЦИ: на
годину 20 франака, на по
године 10 франака, на чет-
врт године 5 франака.

Претплатна шаље се у-
плаћеним писмима лено-
средно администрацији „Гл.
Црногорца“ на Цетиње, а
може се и картом упут-
ницом на пошту у Котор.
Дошле шпљу се уредниш-
тву. Рукописи се не враћају

За огласе плаћа се од
реда 5 новч. За огласе веће
и на дуже вријеме шаље

ТЕЛЕГРАМИ „ГЛАСА ЦРНОГОРЦА“.

БУКУРЕШТ, 17 фебруара. При-
ватне депеше јављају, да се стајаћа
војска у Силистрији побунила против
намјесништва.

БЕЧ, 17 фебруара. Влада иште
од делегација кредит од 52¹/₂ милиона,
од којих ће 16¹/₅ псћи на куповине,
које су већ учињене, 8³/₁₀ на мјере,
које треба што прије да се предузму,
и 28 милиона на сваки могући случај.
У разлозима, којима се поткрепљује
тражња, вели се да у овим изванред-
ним мјерама нема ни помисла за на-
падај.

РИМ, 17 фебруара. — Кардинал
Јакобини умрје је.

ЦАРИГРАД, 17 фебруара. Риза-
беј отпутовао јуче, а Калчев и Гре-
ков полазе у недјељу у Софију.

БЕЧ, 18 фебруара. Одбор за бу-
дет у аустријским делегацијама, након
објашњавања министара: Биландта,
Калнокија и Штернека, усвојио је два
приједлога, које садржи пројект о кре-
диту од 52¹/₂ милиона.

СОФИЈА, 18 фебруара. Неколи-
ким официрима, који су се склонили у
Румунију, пошло је за руком, те су
помоћу стотињак приврженика задо-
били на своју страну гарнизон у Си-
листрији и заузели тврђаву. Влада је
послала одмах тамо војску.

БУКУРЕШТ, 18 фебруара. Про-
носе се гласови, да се седам гарни-
зона, међу којима се налазе Ломпа-
ланка, Шумла и Шлевна, изразило про-
тив намјесништва.

БЕРЛИН, 19 фебруара. У бесје-
ди, којом је отворен сабор, вели се
да су одношаји Њемачке према стра-
ним силама исти као и кад је отворан
последњи сабор. Цар изјављује своје
задовољство према поступању наце,
које доказује колико је св. отац на-
клоњен Њемачкој и њеном упутраш-
њем миру. Спољна царева политика
има вазда једну цијел, да негује и
подржава мир према свијема силама,

а особито према сусједима. Сабор ће
моћи дати овој мирној политици још
снажнију потпору, ако гласа брзо, ве-
село и једнодушно приједлоге, који
иду на то да се брзо и стварно умно-
жи наша обранбена снага. Ако сабор
без оклијевања и без расцјепка изрази
једнодушно народну вољу, да ће упо-
триједити сву своју снагу против сва-
ког напада на наше границе, тим сам-
им гласањем, па и прије него што
се предузму мјере, које истичу из гла-
сања, он ће у суштини умножити
јамство за мир и тиме уклонити сваку
сумњу, која је могла наступити пово-
дом расправе у последњим сједницама
саборским.

БУКУРЕШТ, 19 фебруара. Хава-
сова агенција јавља, да је побуна у
Силистрији угушена. Заповједник ба-
талоноа Крстов убијен је. Побуном у
Силистрији ишло се само на то да се
одлуче војска из Рушчука, гдје је
букнула нова побуна. Сваки саобра-
ћаји са Бугарском прекинати су. Ру-
мунија и Турска приближују војску
на границу.

БУДАПЕШТА, 19 фебруара. У
аустријској делегацији дебатовало се
о вапредном кредиту. Калноки је дао
она иста објашњења, која је изнио
јуче пред одбор буџетни. Што се
тиче догађаја о Бугарској, мини-
стар вели да влада нема никаквог
другог званичног извјештаја, него онај
да је букнула у Силистрији војничка
побуна и да је влада предузела нуж-
не кораке. Вијести преко Букуре-
шта ваља примати са предосторож-
ношћу. Гласање је одложено за сјутра.

БУКУРЕШТ, 19 фебруара. Теле-
граф је васпостављен са Рушчуком.
Устаници су имали жицу у својим ру-
кама до јутрос. По свој прилици побу-
на је угушена.

БУКУРЕШТ, 20 фебруара. Ред
је повраћен. Коловође устаника у Руш-
чку рањени су и затворени.

ПАРИЗ, 20 фебр. „Аг. Хавасова“
јавља из Мадрида, да су тамошњи по-
литички кругови јако узмиреени услед

околунице, коју је руска влада упу-
тила својим заступницима код страних
дворова, и у којој се вели да је Ру-
сија испунила из тројецарског савеза
и тиме себи на ново повратила сло-
боду рада.

СОФИЈА, 20 фебр. Од неколико
недјеља полиција је имала на оку за-
вјеру, којом се хтјела подићи буна 19
фебруара, као дана у који је закљу-
чен санстефански уговор. Не знајући
да је осујећена побуна у Силистрији,
једна чета бивних бугарских официра
покушала је јуче да се искрпају близу
Рушчука, али се, дочекани метцима из
пушка, повратили одмах патраг. Со-
фијска полиција затворила је из пре-
досторожности неколико лица из опо-
зиције.

БЕЧ, 21 фебр. Потврђују се ви-
јести из Софије да је побуна у Руш-
чку угушена. У Силистрији није се
пролила кап крви, осим што је убијен
командант Крстов, пошто су га побу-
њеници, не обзирући се на његово
храбро држање, оставили или оружје
поломили. У Рушчку били су се по-
бунили нижињереки батаљони, али их
је пјешадија помоћу народне војске
потиснула. Многи су погинули, међу
којима је пуковник Филв и коман-
дант Узнов. Влада је изјавила благо-
дарност војсци и становништву Руш-
чука. Сви официри, који су били у
побуни или су погинули или заробље-
ни, побуњенике из Силистрије, који
су побјегли у Добруцу, разоружале су
румунске власти. Полиција је затво-
рила Цанова и Сарафова.

ПОЛИТИЧКИ ПРЕГЛЕД.

Пред читаоцима стоје толики теле-
грами о побуни и крвопролићу у
Бугарској, чему се за сада не да из-
мјерити важност и замашај. Не има-
јући још под руком разлагања стра-
них чиновина о тој ствари, ми то оста-
вљамо за слиједећи број, а огранича-
вамо се на саму напомену других

— Незнам ко, али ја не смјем
примити новац по други пут.

Што ћу? То су учињеле моје
црногорске хаљине, миле свакојему
Русу; због њих неко ме је почастно
а није ми се ни пријавио. Ово је по
— руски.

На цијелом путу нашао сам пре-
дусретљивост од стране пасажијера,
исто тако од стране кондуктора и оста-
лих чиновника железнице. Пошто до-
знадох, да сам Рус, који је доста
дugo стајао у Црној Гори, не даваху
ми мира, расчитивајући како је у њој,
као гођ што ме у Црној Гори сваки
расчитиваше за Русину. Но, до душе,
Црну Гору сам ја проучио више но
Русију, која се неда тако лако проу-
чити због њезиног великог простора.
При том, ја сам и одвикао од Русије,
од њезинијех бескрајнијех равнина,
од њезинијех снјегом застртијех поља,
по сред којијех тамо и амо стоје се-
она са нискијем кућинама, снјегом
покривенијема, тако да једва димљани
вире, из којијех се вије дим, и као
облак виси у густој атмосфери, као
гђе је студен од 25 степени. На не-
кијем мјестима по овом бијелом пољу
на далеко се пружа шума борова или
мрчета. На саоницама се вози сељак,
замотан у хаљине тако, да му се не
види ништа до брада, и бих рекао да
то није друго него некаква печим на-

важнијих гласова и новинарских ко-
ментарја.

Ко је још сумњао да силни Бис-
марк не би побједо своје противнике
при изборима у Рајхстаг? Поводом то-
га „Новоје Времја“ тражи сада од
Њемачке да се открију карте. То је,
вели оно, навластито важно за Русију.
Одношаји између Петрограда и Бер-
лина заплели су се у пошљедње доба.
У нас су се већ навикли да непреста-
но слушају увјеравања о пријатељству,
а међу тим сваки час nailазимо на
факте, који јасно говоре да су та увје-
равања неискрена. О томе тврде дога-
ђаји у Бугарској од самог њиног по-
четка, а нарочито од прошле јесени.
Дошло је вријеме да видимо гдје је
права истина, а то је у толико лакше,
што су руски назови о уређењу бу-
гарске ствари остали неизмјјењени. Од
кнеза Бисмарка зависе да се утврди
пријатељство Русије са Њемачкој, не
заборављајући у осталом ни на мину-
ту, да се Русија неће никад више по-
вратити к својој политици од 1870 го-
дине.

Пипу нам из Беча, да тамо има
неколико творница, које са највећом
брзином и напором израђују обућу за
војску. Једна од тих творница и. пр.
израђује до 2000 пари дневно. А има
више од мјесец дана да се тако живо
ради.

Не потврђава се вијест, да ће по-
водом светковања деведесетогодишњине
дана рођења цара Вилема, која ће
бити 10 марта, доћи у Берлин царски
руски и аустријски. Извјесно је само
то, да ће доћи престолонашљедник
Рудолф да поздравни јубилара у име
цара Франца Јосифа.

Берлински официјозни листови
тврде, да је уговор о савезу из-
међу Њемачке, Аустро Угарске и Ита-
лије, коме рок истиче у мају мјесецу

пуњена врећа метнута на саонице:
изваљено се сељак у саоницама, окре-
пнувши се затином пут копа да му
не би оштри вјетар у лице био, а коњ
сам собом лети куд сам зна. Треба
истину рећи, на овом путу, особито у
близини Петрограда села и њихове ку-
ће имаду одмах неугледну спољашност;
с тога по овим мјестима странац не
може правилно судити о селима у сре-
дини Русије.

Сурови климат а слабе земље, не
дају да се ту како треба развије зе-
мљорадња; с тога су овдашњи ста-
новници приморани да траже друге
зараде, коју они не налазе по варо-
шима, особито у Петрограду. С тога
се њему и не мили његова кућа, с
тога се он и не брине да ју уреди
ради угледа, а да преживи у њој ле-
то — у онаквој, каква је. Који је
путник само овај предјел Русије видио,
тај није њу видео.

На 9 ура у вече, други дан Бо-
жића долазим у Петроград.

Сретају ме моја фамилија и гоми-
лица пријатеља. Послије врућих по-
здравица, позубаца и загрљаја кренемо
у варош. Прво, што је пало у очи
мојијема, било је то што сам био ја
без шубе, коју сам носио са собом по
нијесам је хтио обући. Или је зима у
Русији постала слабија, но што је
бивала од прије, или је Црна Гора

ЛИСТАК „ГЛАСА ЦРНОГОРЦА“.

С Цетиња — на Цетиње.

(ЈЕДНА ГОДИНА ИЗВАН ЦРНЕ ГОРЕ).

Пише

Павле Аполоповић Ровински.

(Наставак).

4.

Први кораки у рођеној земљи.

Прије, него што ћемо ступити на
руско земљиште, нас премјештају из
аустријскијех вагона у руске, те нас
ови подвозе до на руску границу. Но
и ту још нас не пропуштају од један-
пут. Ту нас задржавају у вагонима,
док дође жандар и од свакојега по-
тражи пасош и узме му га. Иза тога
излазимо, а ђумрукије почињу пре-
гледати наш багаж. Истину треба рећи
— то прегледање је са свим олако и
површно. Само једног старца у пре-
широком веладуњу и једну младу, на
изглед спољашњи знатну госпоњу, од-
зваше и одведоше к неком; тамо су
их претресли и — како дознадосмо
после — нашли у њиховијем хаљ-
инама оно, што тражише. Чудо је како
ти људи погађају, као гођ по мирису,
код кога што има. Па и нека их: то
је њихов занат и дужност њихова; по
у ониме са насљедијима биве су, може

се рећи, врло деликатни, нити муче људе
узалуд, као што мучише мене у Фи-
јуми. Споминјући се Фијуме, ја сам
био у страху да ће ме и овђе претре-
сати онако исто, те да ће ми се изгу-
бити понешто од мојијех ситница; с
тога замолим да ме не претресају ту,
него да моју робу испрате непосредно
на ђумрукану у Петроград. То ми
учинише драге воље.

Но шта ће бит с пасошем? И то
је са свим просто: изазиљу свакога
поименце; сваки свој пасош прима и
одлази!

Пошто су свршили све ове фор-
малности, улазим у ресторани, да што-
гођ заложим. И, Боже мили, чуда
великога! Саме ракије је било од 4
врте, а различитијех закусака (мезета)
више од десет; к томе буре и вина
свакојакога; ако желиш да поједеш
што гођ темелито, наћи ћеш суне од
неколико врта, различитијех јела ме-
синјех и од рибе, зелени и воћа свако-
јаког, а хлеб се и не ставља у рачун;
једн га колико можеш и хоћеш. Ту се
ије, ту се пије!...

Приступих и ја к банку. Попих
и заложих. Попих и још једну, па уз-
мем друго мезе. Е, да платим. „Пла-
ћено је“ — одговори слуга.

— Па ко је платио? то не смје
бити.

ећ изиова потврђен, и да ће Италија у случају руско-аустријског рата бити неутрална. Је ли Италији за ту обнову савеза ујамчена каква добит, о томе се ништа не спомиње.

* * *

„Сјевероњем опште Нов.“, орган кнеза Бисмарка, устају против париског „тан“, који је причао о једном разговору, који је имао канцелар са једним отмијеним иностранцем у 1880 год. То је, веле, пука измишљотина, да је Бисмарк рекао: „Горчаков не ће никад преко Балкана“. Њемачка нема никаква интереса на истоку, и с тога се неће ни у какве тамошње зајевеце мијешати. Немогуће је дакле да би Бисмарк и говорио да он оспорава право Русије на Балкан. Исто је тако неистинита и тврдња да ће устав укинути и нов створити.

* * *

Као што јављају „Пол. Кор.“ из Софије, бугарска се влада тврдо ријешила, да никако не иде даље од оних уступака, које су њезини изасланици у Цариграду учинили Царковљевој програму. Вели се као да је већина стаповништва тако расположена, да се могу озбиљни немири изродити. Велико народно саборије састане се у Трнову у првој половини мјесеца марта. Оно ће по свој прилици обновити пуномоћја намјешништва, али да ће приступити избору књаза, то је тешко вјеровати.

* * *

Спрема за рат. „Будимпешт. Таблат“ дознаје из поузданог извора, да су пошљедних дана склоњени многи уговори за опрему војске. Нарочито се има набавити велика множина зоби, која се мора без одлагања отпрати у пограничне тврђаве. Даље наручено је код једне будимпештанске фабрике сто хиљада врећа и уједно је наручено конзерва и двопека. Једна фабрика у Бечу ради опеке искључиво за војску. Но најважнија је знак, да су већ сви часници заједничке војске и домбранства добили налог, да се имају у случају опште мобилизације дотичним војничким властима безусловно представити.

Д О П И С.

ЗАГАРАЧ, 16 фебруара. — (О свјетлости саборне цркве.) Господине уреднице! ово први пут у моме вијеку прихватио се пера с намјером да вам се јавим из овога нашег краја; те као почетнику надам се да ћете и примит овај мој допис у вашем многоцијењеном листу. Новост, коју намјеравам јавити додана се и старијо доба и онога славног и светог осниватеља владајуће династије Немањина, под

мене научила на зиму, или је пак мене згријало оно узбуђење, које сам осјетио, кад сам видио своје људе, моме срцу миле, које кроз толико година нијесам гледао — не знам; само то знам, да нијесам осјећао зиме ни пајмање.

Није ми бриге ни за ствари моје, ни ни зашто; сједим са млађијем мојим сином на саонице и кренемо.

Макар колико да су широки сокаци али су пуни свијета: крајем по тротуарима гмижу пјешаци, као мрави, а по сриједи сокака тамо и амо нимгају саонице од којих се не чује никаквог грохота а само некакво шуштање, и по ће кад само кочијаш викне: уклон се или „берегис“ (чувај се). А кад смо налегли у Вељу — Морску улицу, одкуд почиње електрично освјетљење, ту у мало да не ослијеших погледајући на оне фељере што горе као сунце. Не знам или је поћ или дан; нашао бих иглу која је пала на сокаку. На Невском просјекту пак нашили смо такву тјескобу, да виша није ни на Цетињу о Петрову-дне.

Није мала провешти готово осам година изван своје отаџбине. Велике су се учињеле у њој промјене, у државном и у друштвеном животу. Но то се не да опазити из једанпут: треба живити и доћи у додир с овим животом; без тога не ћеш ништа ви-

којом су се Срби били подигли до највише силе и славе но игда прије или послје тада.

Највиша и најљепша равница, која је у Доњем Загарачу зове се: Једношко поље. На овоме не велику пољу била је црква. По народном предању ту је цркву био подигао Немања (св. Симеун Мироточац). Прије шеснаест година су исту цркву поправљали наши стари, који и ако су били у тешкијем борбама тада са Турцима; нијесу били заборавили ни божје храмове поправљати. Пошто ништа до Бога није вјечито, тако ни ова црква није могла вјечита бити па и ако је поправљана, морала је са свијем пасти. Али међу скоро 300 становника загарачкијех, остале су и данас постоје још двије цркве, које су исто сами у своја времена подигли, једну у славу св. оца Николе а другу у славу св. Јована Крститеља. Но нама не бјеше ово много грађења, но 1870 г. саградисмо и школу баш на Једношко пољу. Ова нам школа служи до 1884 г., а тад нађосмо за добро да се иста преправи и што боље и више по новом плану удеси. То и учињемо и више нас кошта но прије кад смо је из нова радили, тек смо је сад заиста намјестили по најновијем плану како је мислимо неће за много година потреба бити направљати. Пошто овако у лијени ред школу доведосмо, не могосмо крај школе гледати развалине цркве Немањине, те у име Божје и са Божјом помоћи а у славу Немање I. светог Симеуна Мироточивог и отпочесмо градити на исто мјесто саборну цркву. Што год човек ради са добром вољом и са тврдом вјером у помоћ преблагога Творца, тај лако и сврши сваки посао, те смо тако и ми овај храм свршили до половине јануара ове 1887 г. У исто вријеме овдашње наше власти јавиле су се поради освјештања Његовом Високопреосвештенству гоеп. Митрополиту Митрофану Бану, те је његовим благословом на ту почасну свету дужност дошао гоеп. протојереј Крсто Вукотић.

Кад је дошао у Загарач лијепо га је дочекао г. сердар Беговић, не само као глава овога племена, но и као рјетки прегалац устаз и подигаоц народа т. ј. свога племена на сваку опште корисну радњу, разумје се да је он био први и главни члан и у овој радњи. За његове неизбројне трудове као што их је имао око грађења поменутијех грађевина, па никад није тражио ништа за то тражи какве наплате од свога племена. Истина да је у предузећима тих радња, имао и помотњика добријех између којих прво мјесто заузима до њега г. подкомандир Благога Драговић па и г. г. официри и барјактари и свештеници од мјеста.

Као на селу а у згодно зимње доба, и опет био је на освештање храма сабрато близу 1000 душа. Свештеника било седам, ње је је присуствовао и г. команд. Симо Радловић, Васо Беговић учитељ, а тако и Илија Јовановић и Марко Вујачић учитељи и други. Народ је био обучен у своје свечано ођело а тако и ђаци из овдашње троразредне школе. По освештању не престајаху леворвери и кумбуре грохтати нити се претраше пјесма и оро; које се пјесме махом пјесваху у здравље Његовог Височанства нашег дичног Влада

ћети ни дознати. За мене су најзнатије промјене биле у кругу моје фамилије и мога друштва. Ђеца посташе људи, ђеца су постали чиновници, ђевојке постале мајке и т. д. У свијет се јавили нови мужеве, и у том броју мој унук и унука, с чиме сам добио поштовано име ђеда и ако тога имена није многи жељан. Сјутри дан прва ми је брига била о мојим стварима које сам оставио на граници, јер су ми тамо остале не само књиге, но и сва моја преобука и оне хаљине, што сам их купио у Бечу, без којих нијесам могао никуд изићи. У пригореким хаљинама могао сам поћи само код мојих најближих пријатеља; но мени је дужност била, да учиним визите мнозини, с којима нијесам стајао на пријатељско-фамилијарној пози. На моју несрећу моје ствари за дуго не дохотише. Тек после 5 или 6 дана добијем глас да су ми ствари стигле. Хитам на железницу, а кад тамо — опет ђумрукана. По ће ћу да нађем ствари? Ту је читава варош, питам једнога, он ме упуту на другога, овај на трећег и т. д., док дођем до надлежнога мјеста, настане мрак и свака се радња прекида; веле ми: чекај до сјутра. Сјутри дан — светла. Преко сјутра, пронађи цео низ стражара, послужитеља и чиновника, улази у велику некакву вртомерију: на десно и

ра. Софра је за ручак била намјештена под ведријем небом баш крај нове цркве, почем је требало ту да обједује око 700 душа, с тога није могло то све за једну софру у сувоту сјести. У цело софре сјели су г. г. протојереј Крсто Вукотић и стари капетан Никола Беговић. Г. сердар и његов брат Васо учитељ нијесу сјели за софру, но су око софре трчали и своје госте весело нагледали а служитеље привикавали да приносе онога чега виде да је готово малакати. Но и ако г. сердар није био сисо за софру он је прихватио чашу вина и први поздравно у здравље дичног нам Господара на које је народ једногласно одговорио из три пута: „живио Књаз Никола! живио! живио!“

Ово се на софри и чешиће понављало је је и г. сердар јавно пред свијем народом са више ријечи захвалио г. подкоман. Благога Драговићу као добром другу и помотњику у сваком опште корисном раду. Овом приликом изговорио је и г. Вукотић како је г. митрополит захвалио свему томе племену на њиховом врућем заузећу и радњи — на ово је опет одговорио од стране народа: живио Господар и његове власти црквене и грађанске. По обједу је владало весеље до ноћи, г. Вукотић одпраћен је са пуцањем и највишим весељем мјештана као што је тако и примљен био.

Ми имамо од кога узети примјер да непрестано радимо ноћу и диевно т. ј. од нашег Господара који кад погледамо и размислимо колико и шта ради за наше опште добро, па за то и молимо се Богу да нам га Бог поживи много љета и година и да нам Бог удијели да и све зидине Немањина: од кула, црква и манастира поновимо — амин.

Учитељ.

ДОМАЊЕ ВИЈЕСТИ.

ЦЕТИЊЕ, 21 фебруара.

Његово Височанство Господар и Књаз извољо је у сриједу 18 т. м. доћи на Цетиње. Међу осталим Господар је посетио и новоуређену и оправљену болницу Данила I, гдје је милостиво прилазио сваком болесничком кревету, подробно распитивао др. Миланића о каквоћи болести и могућем лијечењу сваког болика по реду и сваког очински тјештио и храбрио. Пошто је затијем посетио овдашњи жепски институт, Његово Височанство вратило се са Њ. Св. Књагињом Зорком Карађорђевић на Ријеку истог дана.

— У суботу по подне 21 о. м. вратила се с Ријеке Њ. Св. Књагиња Зорка Карађорђевић у пратњи г. министра спољних послова г. војв. Станка Радоњића.

на лијево канцеларије подијељене на одјељена, а свако ограђено од главног ходника мрежом од жице. Ту је све пуно столова, покривених зеленом свитом, а за сваким столом сједе чиновници. Ту има и женскиња и мене укутише управо тамо гдје сјџаше једна од њих. Сједи она и њешто пише; удубила се у свој посао тако, да не би чула топ да пуца. Стојим пред њом и чекам, кад ће рука њезина престати да трчи по оној артији бар за један тренутак; не смијем да прекинем њезин озбиљни рад, само гледам њу и не изгледа ми ружна. Наканљем се, она нити што чује, нити онажа; ја се тошом, гледајући у оне бројеве и ријечи, што их изводи рука њезина.

На једанпут сво једног чиновника, млада, румена са уздигнутом на затиљу косом, као гођ да се је најезио од страха или пједа, па у проласку само подвикне: „Здраствујте, Марија Ивановић!“ а она њему: „А, Семен Ивановић!“ Он приђе к њој; пружају једно другом руке; заборавља се овај озбиљни рад. „Ајдемо, да пијемо чај“ — рече она и крене; а ја: „Госпођо, молим!“ . . . „Опростите! имам нешто посла; сад ћу!“ . . .

Какви су њихови послови били, мене не тиче; али трајаше он добру уру, после које дође уста госпоња и опет исто онако озбиљна; пружа мени

НАРОДНА ПРИВРЕДА.

ПРОМЕТ ДОМАЊИЈЕХ ПРОИЗВОДА У ЦРНОЈ ГОРИ.

Оцињ, 3 фебруара 1887.

На данашњем пазару било је на продају трговине ове:

850 ока брашна руметинова, цијена 8 н. — 200 ока брашна пшеничног, цијена 14 н. — 49 ока сира, цијена 50 н. — 13 ока масла, цијена 1 ф. и 30 н. — 34 ока прве врете дувана, цијена 51 н. — 30 ока друге врете дувана, цијена 40 н. — 20 ока рибе (крана), цијена 20 н. — 22 ока рибе (скаквице), цијена 30 н. — 9 ока ситне рибе, цијена 8 н. — 52 ока сувих смокава, цијена 11 н. — 35 ока пасуља, цијена 11 н. — 3 комада овчијих кожа, цијена 80 н. — 62 твара дрва, цијена 33 н. — 1500 ока ђумура, цијена 2 н.

На данашњем пазару 6 ов. м. било је на продају трговине ове:

950 ока брашна руметинова, цијена 8 н. — 20 ока сира, цијена 50 н. — 4 ока масла, цијена 1 ф. и 35 н. — 10 ока прве врете дувана, цијена 50 н. — 5 ока друге врете дувана, цијена 30 н. — 10 ока рибе (крана), цијена 20 н. — 11 ока рибе (скаквице), цијена 30 н. — 5 ока рибе ситне, цијена 8 н. — 25 ока сувих смокава, цијена 11 н. — 8 ока пасуља, цијена 11 н. — 3 комада овчијих кожа, цијена 71 н. — 25 твара дрва, цијена 35 н. — 1100 ока ђумура, цијена 3 н.

На данашњем пазару 10 о. м. било је на продају трговине ове:

900 ока брашна руметиновог, цијена 8 н. — 200 ока брашна пшеничног, цијена 13 н. — 25 ока сира, цијена 50 н. — 5 ока масла, цијена 1 ф. и 35 н. — 22 ока дувана прве врете, цијена 51 н. — 15 ока дувана друге врете, цијена 42 н. — 21 ока рибе (крана), цијена 20 н. — 33 ока рибе (скаквице), цијена 30 н. — 15 ока рибе ситне, цијена 7 н. — 23 ока пасуља, цијена 11 н. — 38 ока сувих смокава, цијена 13 н. — 75 ока сувог свињског меса, цијена 80 н. — 3 комада овчијих кожа, цијена 65 н. — 2 комада вечјих кожа, цијена 10 н. — 2 комада лисичјих кожа, цијена 1 ф. и 30 н. — 4 козе, цијена 3 ф. и 85 н. — 2 вола, цијена 45 ф. — 150 комада козјих кожа, цијена 65 н. — 60 твара дрва, цијена 34 н.

На данашњем пазару 13 о. м. било је на продају трговине ове:

800 ока руметина, цијена 8 н. — 25 ока сира, цијена 52 н. — 13 ока масла, цијена 1 ф. и 41 н. — 43 ока дувана, цијена 43 н. — 18 ока пасуља, цијена 11 н. — 5 комада овчијих кожа, цијена 1 ф. — 3 комада лисичјих кожа, цијена 1 ф. и 20 н. — 45 ока сувих смокава, цијена 12 н. — 65 твара дрва, цијена 31 н. — 1500 ока ђумура, цијена 3 н. — 63 ока сувог свињског меса, цијена 90 н. — 7 комада вечјих кожа, цијена 14 новч.

Вир, 6 фебруара 1887.

На данашњем пазару било је на продају трговине ове:

1 говедо, цијена 36 ф. и 72 н. — 3 свиње, цијена 16 ф. и 32 н. — 150 ока

руку кроз прозорчић, прими од мене моју карту, шара нешто по њој и остави при себи, мени пак написа неку другу.

Са овом другом ишао сам још на два мјеста и на свјетку морао сам доћи код главног управитеља ђумрукане. И на свем путу ме воде и прате, јер сам не бих умно пах: то је цио лабиринт!

Долазим на надлежно мјесто. Стражар — војник пита ме кога тражим. Дам му одговор.

„Скините ваш капут“ — рече ми и стијаше да га грими; поодмах уздигне опет капут на ме, приговарајући: „Не — не! не скидајте, идите тако!“ Ви, ја видим, немате ништа без кошуље!“

— Како немам! Ево су на мени чакшире, гуњ и пас! Зачуди се стражар, видивши на мени бијели гуњ који је он држао за кошуљу, и пушти ме да узлегнем.

Ту сам прешао посљедњу инстанцију и могао бих примити моје ствари да не купнуше 3 сахата по подне и не прекину издавање. Моје сам ствари примио тек сјутри дан и то опет по дугом чекању. А кад су ми их издавали, морао сам платити и ономе који ме је водио и ономе који ме је један пут био оћерао. Но све им просто, доним сам једанпут примио робу и

сувог меса, цијена 40 н. — 46 ока дува-
на, цијена 1 ф. и 46 н. — 15 багаша ру-
метина, цијена 1 ф. — 10 лисичјих кожа,
цијена 1 ф. — 2 куничне коже, цијена 4
ф. и 8 н. — 15 ока сира, цијена 1 ф. —
31 ока сланине, цијена 1 ф.

На данашњем пазару 13 ов. м. било
је на продају трговине ове:

1 говедо, цијена 48 ф. — 63 свиње,
цијена 5 ф. — 70 ока сира, цијена 80 н.
— 90 багаша руметина, цијена 1 ф. — 25
ока сувог меса, цијена 40 н. — 72 ока
простог дувана, цијена 96 н. — 12 лисич-
јих кожа, цијена 1 ф. и 70 н. — 20 ока
сланине, цијена 1 ф. — 15 ока скорупа
цијена 1 ф. — 25 ока лука (арпаџика)
цијена 10 н.

*

Подгорица, 8 фебруара 1887.

На данашњем пазару било је на про-
дају трговине ове:

180 говеди, цијена 20—35 ф. — 8 те-
лади, цијена 4—6 ф. — 12 коња, цијена
30—45 ф. — 150 оваца, цијена 2 ф. и 30
н. и 3 ф. и 40 н. — 20 коза, цијена 2—3
ф. — 70 свиња, цијена 3—6 ф. — 80 ока
вуне, цијена 60—80 н. — 250 ока сира,
цијена 35—40 н. — 70 ока масла, цијена
1 ф. — 500 ока сувог меса, цијена 40—50
н. — 60 комада кожа, цијена 60—80 н. —
120 ока рибе, цијена 20—30 н. — 3600
ока руметина, цијена 10 н. — 400 ока
пшенице, цијена 13—15 н. — 85 ока ду-
вана, цијена 60—80 н. — 250 ока скоро-
па, цијена 50—65 н. — 200 ока сланине,
цијена 65—80 н. — 300 ока јечма, цијена
8—9 н. — 210 ока овеа, цијена 6—7 н. —
180 ока зеља, цијена 3 н. — 220 ока кр-
толе, цијена 3 н. — 1600 ока сјена, ци-
јена 3—4 н. — 300 товара дрва, цијена
36—45 н.

*

Данплов-град, 8 фебр. 1887.

На данашњем пазару било је на про-
дају трговине ове:

120 говеди, цијена 12 ф. и 24 н. —
100 оваца, цијена 2 ф. и 72 н. — 30 коза,
цијена 3 ф. и 6 н. — 240 свиња, цијена
2 ф. и 72 н. — 200 ока вуне, цијена 68 н.
— 450 ока сира, цијена 60 н. — 40 ока
масла, цијена 90 н. — 700 ока сувога меса,
цијена 51 н. — 35 комада кожа, цијена
70 н. — 80 ока дувана, цијена 68 н. —
40 багаша руметина, цијена 90 н.

*

Пикшић, 9 фебруара 1887.

На данашњем пазару било је на про-
дају трговине ове:

73 вола, цијена 36—44—46—56 фор.
— 7 крава, цијена 12—18 фор. — 12 те-
лади, повраћени. — 7 крмади, цијена 4 ф.
— 1500 ока руметина, цијена 12 н. — 60
ока ражи, цијена 11 н. — 120 ока јечма,
цијена 10 н. — 500 ока пшенице, повра-
ћене. — 290 ока сира, цијена 25 н. — 400
ока скорупа, цијена 51—55 н. — 1500 ока
сувога меса, цијена 35—40 н. 30 ока ма-
сла, цијена 1 ф. — 645 ока дувана, ције-
на 60—70 н. — 3 коња, повраћено. — 500
ока вина, цијена 25 н. — 300 ока ракије,
цијена 68 н.

*

Бар, 13 фебруара 1887.

На данашњем пазару у цетак било
је на продају трговине ове:

видио да могу сјутри дан у новим
јевропским хаљинама чинити визите,
почем сам и онако већ затрајао већ
10 дана.

Чим сам дошао кући, одмах сам
отворио баул и почео да удешавам
нове хаљине. Но, Боже у помоћ! ха-
љине су толико широке да би могле
смјестити у се двојицу оваковијех, као
што сам ја. Друго није остајало, по
дати их да се прераде, те је и то
трајало још три дана.

Кад сам се обукао у хаљине, које
тамо сви посе, ја нијесам више изгле-
дао као бијела врана и кренуо сам у
визите и у шетњу.

Ако нећеш да се возиш на сао-
ницама, можеш свукуд проћи на трам-
вају: за 6 солада можеш пропутovati
пет до осам километара; преко Неве
возе те на столицу по леду такође за
6 со ада. И тако можеш да никако не
идеш пјешке, по све да се возиш. и
то једини, толико, да није преше бити
богаташ.

Но ко би се возио по Невекоме!

Тротуари су толико широки да би
двоје кола могли по њима упоредо
ићи, а равни су као најљепши патос
у цркви начињени од великијех плоча;
кад је смрзлица обаснају их ситним
пјеском. Макар колико велики снјег
да би пагнуо не стоји ту дуго, јер
га одмах згрћу у гомпле и извозе из-

150 багаша руметина, цијена 1 ф. и
20 н. — 5 багаша пшенице, цијена 2 ф. и
20 н. — 1 багаш сочива, цијена 2 ф. и 20
н. — 15 ока сира, цијена 60 н. — 87 ока
рибе кефале, цијена 34 н. — 400 ока фреш-
ке укљеве, цијена 5 н. — 10 ока дувана,
цијена 50 н.

На данашњем пазару 16 ов. м. било је
на продају трговине ове:

220 багаша руметина, цијена 1 ф. и
16 н. — 20 багаша пшенице, цијена 2 ф.
и 12 н. — 2 багаша јечма, цијена 1 ф. и
30 н. — 6 багаша сочива, цијена 2 ф. —
16 ока сира, цијена 50 н. — 7 ока вуне,
цијена 80 н. — 50 ока дувана, цијена 60
н. — 35 ока рибе (скакавице), цијена 28
н. — 120 ока укљеве фрешке, цијена 10 н.
— 250 ока лука малог (арпаџика), цијена
24 н. — 11 говеди, повраћено. — 15 сви-
ња, цијена 4 ф. — 60 товара дрва, цијена
20 н. — 9 товара ђумура, цијена 50 н. до
1 фипор.

*

Ријека, 14 фебруара 1887.

На данашњем пазару било је на про-
дају трговине ове:

43 говеди, цијена 30—45 ф. — 4 ју-
нади, повраћено. — 54 свиње, цијена 4—6
ф. — 76 ока сира, цијена 50—80 н. — 30
ока масла, цијена 1 ф. и 30 н. — 562 ока
скорупа, цијена 1 ф. — 3000 ока фрешке
укљеве, цијена 7 н. — 1200 ока рибе (кра-
па), цијена 30 н. — 350 багаша руметина,
цијена 1 ф. и 2 н. — 30 багаша пшенице,
цијена 1 ф. и 70 н. — 450 ока дувана,
цијена 40—80 н. — 63 ока дограма, ци-
јена 50—68 повч.

РАЗНЕ БИЉЕШКЕ.

(Крштење једнога Мухамедана-
ца). „Бачвани“ доноси ову биљешку. У
прошли понедељак, на Сретеније Господње,
били смо свједоци једне ријетке свечано-
сти. Наиме тога је дана крштен Мухаме-
данац Мехмед Алија Бајраманов, из Кара-
хасана код Трнове у Бугарској. Овај Му-
хамеданац, или као што наши веле Тур-
чин, бави се већ од дужег времена у Сом-
бору; дошао је овамо са Бугарским бап-
тованима и ради овдје баптованство. Има
му 24 године; вриједан је и поштен чо-
вјек. Одавна је ишао за тим, да приђе у
ерску православну вјеру, али није могао
да поднесе све нужне исправе, зато се та
етвар све до сад провукла. — Већ на не-
колико дана прије Сретенија раничило се
по Сомбору, да ће се на Сретеније кр-
тити „Турчин“ и то прије св. литургије.
Зато истога дана још прије 9 сах. поврви
силаз радознао свијет у цркву, да види
тај чин, какав се може бити овдје још
никад видио није; док је и по трећи пут
звонило, бијаше црква дупком пуна. Када
је пак трећи пут одзвонило, приступи се
самом чину, који је извршио г. прота Ку-
пусаревић, уз којег су судјеловала још
два свештеника и ђакон. Кум је био ов-
дашњи трговац г. Младен Павловић. Сам
пак чин обављен је овако: Г. прота пзи-
шавши у најсвечанијем црквеном одијелу
са осталим свештеницима из св. олгара,
стане на амвон. Остали свештеници су
стали око њега доље. Тада приступи кум
са Мехмедом пред г. проту, који овај све-
чан чин отпоче еходном, лијеном бесједом,
са познатом својом речитошћу, којом је

одиста трону ерца свију присутних гле-
далаца и слушаца. У говору своме иста-
као је главна начела Христове науке и
и особито је нагласио, да љубимо Бога
свим срцем и свом душом својом; да љуби-
мо ближњег свога као сами себе; да не
чинимо другима, што пијесмо ради да нама
други чине. По том га запита гласно, да
ли се одриче досадање своје лажне вјере
и лажнога пророка Мухамеда и његовога
писма алкорана? на које је Мехмед одго-
ворио: да се одриче. Тада обухте Мех-
мед у дугачак био стихар, око врата ста-
више му крзницу, и онда упоредо са ку-
мом својим оде на сред цркве, гдје је
била намјештена кретионица. За њима
иђаше г. прота и остали свештеници. И
тада отпоче прво крштење, баш онако,
као што се крети мало дијете. На „екте-
нија“, која је читао ђакон, и на протине
„возгласе“, одговарали су питомци учитељ-
ске школе оно најсвечаније „Господи по-
милу“ и друго што треба, тако достојан-
ствено и умилно, да не бјеше срца, које
не би тронуто било. При опходу око
кретионице и свијеће, када обично кум
кумче у наручју носи, иђаху овде кум са
кумом у поредо за свештеницима онако,
као што то при вјенчању бива, а све
остало обавило се са свим онако, као што
се мало дијете кршћава, јер мухамеданац
прије тога није никако крштен. — Када
се крштење по пропису обавило, онда ђа-
кон изведе новог Србина Хришћанина,
који је добио име Милош, горе пред ол-
тар, пред слику св. мајке Божије; и ту је
у стихару са крзницом око врата и са
свијећом у руди престајао св. литургију
до причешћа, када се по нашем закону
причестило. По том му скидоше бијели
стихар и крзницу, а кум му приступи, те
с њима оде доље у народ, и тиме се свр-
ши овај величанствен и риједак чин у на-
шој цркви. — Овога дана је на литургији
пјевало наше пјевачко друштво под упра-
вом свога ликовође, г. Нике Груића, тако
лијепо и милостиво, е свијет мисли, да је
пјеваче и пјевачице за овај свечани тре-
пугак сам Бог надахнуо, да ову ријетку
свечаност још свечанијом учине. — Нови
Хришћанин се и оженио; узима једну ли-
јену Српкињу за жену, и ако се не варам,
биће данас сватови. — Живјели и срећни
били!

(Српски календар од прије
111 година.) Мислимо, да ће много чи-
таоца занимати ова старина српска. Зато
се латисмо посла, да опишемо, како је из-
гледао српски календар од прије 111 го-
дина, дакле од године 1776. Календар овај
досио је у библиотеку српске велике гим-
назије Новосадске са осталим књигама,
што их је покојни Ђ. Рајковић вој за-
вјештао. Кад будемо доколнији, биће мно-
го шта друго још занимљивије да се из те
збирке објави српском читалачком свијету.
Засад о гореспоменутом календару. Кален-
дар је лијепо сачуван и увезан. Увез ће
бити по свој прилици још из оног доба
да је, кад је календар штампан, јер на
свакој корици на средини е поља има уда-
рен златан грб аустријски. На насловном
листу унаоколо на сваком ђошкју има по
један грб, за које у овај мах не могу ка-
зати, на које се круновине аустријске од-
nose. Упада ми у очи то, да није ниједан
грб угарске краљевине. Затим има двије
женске слике, које представљају астроно-
мију (једна с десне а друга с лијеве стра-

не). Горе има нека алегоријска фигура, у
којој имаде слика и прилика и људских и
животињских. Биће по свој прилици да
значи разне прилике из људског живота и
живота у природи. Према овој слици до-
ље има слика Беча са натписом „Wien in
Osterreich“, дакле, како је Беч изгледао
год. 1776. А у средини има овај наслов:
Мьсеословъ*) За иже въ Цесаро-Кралев-
ских державах обрѣтающийся греческаго
неоунитаго закона народъ на лѣто вопло-
щенія Христова 1776. Ђже естъ високиъ
имѣян днѣи 366. По уставу иже въ Кар-
ловцѣ бившаго не увитыхъ Ђнископов Су-
нода, Напечатанъ въ Царствующемъ градѣ
Вѣнѣ. При Иосифѣ Курцбекѣ Ц. Кр. во-
сточномъ Илтурическомъ типографѣ двор-
номъ. Съ дозволеніемъ Правителствующихъ.
На другој иначе празној страни насловно-
га листа има записано ово: Сей календар
мнѣ грѣшнаго Софронія Стефановича. Ко
је тај Софроніје Стефановић? Сигурно
какав калуђер. На другом листу спомиње
се владалац Јосиф други и његова мати
Марија Терезија и остала дјеца њена. Ту
се казује, да је Марија Терезија круниса-
на за „царицу Угарску“ у Пожуну г. 1741
јунија 25. за „бохемскују же царицу“ у
Праги год. 1743. маја 12. Тада је посто-
јала и „високославнаја кесарокраљевскаја
илирическа дворнаја депутација“. Ту се
спомиње, ко су јој били „президент“,
„вицепрезидент“, „дворни савјетници“,
дворни секретар, регистратор и експедитор
концинист, и дворни агент. Међу свима
тима не можеш ни свијећом наћи ни једног
„илиричког“ (т. ј. српско) имена. Имена
су сва које мађарска које њемачка. Митро-
полит и архијерејског био је тада Вишен-
тије Јовановић Видак. Епископи су били
ови: Темнишварски Мојсеј Путник, бачки
Арсеније Радивојевић, Накрачки Атанасије
Живковић, Арадски Пахомије Кнежевић,
Будимски Софроніје Кириловић, Карансе-
бешки Виентије Поповић и Карштатски
Петар Петровић. Сад долази такозвани
црвени табак. Другије је удешен, него
што се данас ради. Починье година са
мјесецом септембром (ово је по црквеном
рачунању). На лијевој половини стране
има датуми мјесечни само по старом ка-
лендару, али нема неђељних дана; само
ђе је неђеља, ту је скраћено црвено
наштампано „неђеља“ Поред сваког дату-
ма има имена дотичних светаца. На другој
пак десној половини стране има слика
тога мјесеца, и пр. да се у септембру
оре и сије, у октобру бере и муља грож-
ђе и т. д. Испод те слике има „правоучи-
тељни притчи“, наизмјенице словенски и
њемачки. То су све кратке поучне изреке.
То је једна (нарва) страна. Сад долази
сасвим празан лист. По том (ненарна)
страна са „кратким поученијама“: лијева
половина стране словенски, а десна поло-
вина њемачки. Кад прервимо лист, долази
тек сад мјесец октобар. Сад иде по истом
реду како је речено да је од септембра
до октобра, све до краја године т. ј. до
мјесеца августа. У „правоучителним прит-
чиама“ говори се о богу, о одношајима чо-
вјека према човеку, о практичном разуму
о вредноћи, о лијевојсти и о штедњи. То
су изреке трајне вриједности. Ако узбуде
могуће, саопштићу их у којем нашем кален-
дару, да види наш свијет, како су наши
календарници прије 111 година поучавали

*) Разрешеним словима штампано је црвено,
остало је све црно.

нити ко мене познаје, нити ја кога.
Па зар ја немам овђе познаника? Имам
те и премного; по у овој безбројној
гомили, коју сачињава становништво
једне велике свјетске вароши, сви тво-
ји познаници губе се, као ситни кр-
шпићи у гомилама морскога пјеска;
једва да можеш којега од њих спази-
ти, а понекад се не трећи ни једнога.
Е па е тога овден ја Рус петам се
као туђин и сјећам се моје Црне Го-
ре, гдје у неколико минута с десети-
ном и више бих се већ поздравно, по-
љубио се, загрлио се, и питао се за
здравље, за кућну челад и т. д. О то-
га ми се није ни мило тамо шетати,
што немаш е киме ни да се поздравим.
Улазим у „портерију“, ће се
пије пиво (бира). Скидам капу и по-
здрављам се. Неки погледају у ме па
послије око себе; као гођ да пита-
ју: кога то поздрављаш? Ја пак по-
здравно сво друштво, по нашем оби-
чају. Сједим, ишјем, пушим и читам
новине. Улази још један па још е пра-
га виче: „Здравствујте!“ Мислим да се
то односи на све, па међу осталијема
и мени. Отпоздравим га, док ће он:
„Није то вама; ја се поздрављам са
оцијем господином!“ О, Бог вас носио!
кад сте тако, нећу ни ја вас нијкад.
Одем други пут у просту крчму, гђе
долази прост свијет, а највише из-
воншници (кочијашни). Ту нађем друк-

чије. Који гођ дође сваки се поздрави
са свијема, па се још и прекрети кад
уљегне. Кад сједнете за трпезу, гдје
већ сједе други, они вам лијепо начи-
не мјесто, и ви се можете слободно у-
мијешати у разговор, па што вас они
запитају — који сте и т. д. и међу ва-
ма је познаниство готово. Но један пут
ме је снагна у оваком случају непри-
лика. Уљегнем, сједнем за трпезу па
само и потражим пива и спра. Док
ево један, који сјеђаше за другом тр-
пезом: „Сви људи, као људи; само ђа-
во у калцаку!“ Кад погледам у наоко-
ло, видим — сви гологлави само ја је-
дан заборавио сам скинути капу, те и
овај приговор био је упућен к мени.
Код простога свијета нико не смије
бити под капом у камари у којој је
икона; а у свакој крчми на главном
мјесту, на видину намјештена је икона,
у позлаћеном окову и у лијеном ђиво-
ту, пред њом пак увијек гоји кандило.
Таки ево били моји први кораци у
рођеној ми земљи, од које сам се био
мало отуђио, те сам морао да јој се у-
чим напово.

Наставиће се.)

свој народ. То су зареке занета онема на дну, ко их је сложио и скупио. На дванаест страна првог табака има их свега 55. На оним пак странама, гдје је половина лијева словенски а десна половина њемачки у „кратким поученијама“ говори се о овим стварима: о школи, о „благополучију“, о души човјечијој, о ономе, шта се у школи ради. О свему томе казује се на тринаест страна. Тиме је први табак свршен. Затим долазе слике за дванаест небесних знакова: ован, бик, близанци и т. д. и опис истих, шта значе у астрономији. Опис износи скоро читав један лист, наравно опет лијева половина словенски, а десна то исто њемачки. Даље има двије таблице; свака заузима једну страну. Једно је: Новаја вјесма полезаја и исправнаја таблица, која неложно показујет, колико руке Марја ша (5 у руци) колико чине форинти, грош и новаца од 1 до 10000. А друго је: Новаја и вјесма употребнаја таблица, која јасно показујет, колико руке п е т а к а (5 у руци) колико чине форинти, грош и новаца од 1 до 10000. Осим свецтаца, који су и данас забиљежени у календару првеним словима, било је тада више црвено штампаних; то је знак, да су Срби тада више имали нерадних дана него ли данас. Набројао сам свега четрнаест свецтаца преко године, који се данас не светкују. Осим тога нашао сам то, да је св. Јован и Три Јерарха штампано црним словима, по томе, то би била два свецта, које тада нијесу светковали, а ми их данас светкујемо. И велики петак штампан је црвено. Како ће кад бити вријеме, нијдје се не спомиње. Ето тако је изгледао српски календар прије 111 година. А. М. М.

„Стражилово“.

Ч И Т У Љ А.

Сава Поповић, трговац, умрло је 29 нов. пр. г. у Госпођинцима у Шајкашкој, у 43 години свога живота. Остао је иза себе велико имање: огромну кућу и неколико еготија ланаца земље. Од тога је оставио до 130 ланаца, што вриједи преко 20.000 фор., управу народних фондова у Карловцима, да то буде фонд за штипендије богословима, по оправданом свом увјерењу, да нам треба понајвише ваљаних свештеника. Штатут за тај фонд има спремни саборски одбор. Цркви Госпођинској оставио је приход од двије баре, које беру по 6—10.000 фор. годишње на чистоту, да се од тога најпрвише испрати водича на друму између Госпођинаца и Чуруга, да му се на гробу дигне црквица, да се плати свештенику, који ће му двапут у години очитати спомен, а е осталим да црква по својој вољи располаже. Још је доста оставио и родбини. Ако је и ружно живио, ако је за живота био и добар и, као што му вели један пријатељ његов, и зао, лијено је умрло и поштено се народу одужио. Слава му!

Марко Милиновић умрло 29 јан. о. г. у 36 години свога вијека у Винковцима као доктор права и адвокат. Покојник се родио у Белегину, у Сријему. Гимназијске науке слушао је у Новоме Саду, те ту г. 1869 сјајно положио испит зрелости, на као текелијини питаоца у Пешти докторат права, у Загребу цензуру. Вјеме увијек вриједан, даровит и велики родољуб, као и на гласу пјевач. У првом српско-турском рату похитао је на Дрину као добровољац и био тамо до свршетка рата. Као гимназијета покушао се у књижевности е цјесмицама и новелама, које је читао у тада књижевном гимназијском друштву В. и Л. Штампана је од њега само Чоке-ова прича „Нашљедство“, која је отштампана у књижевцу из Суботице „Народа“. Доцније није ништа радио у књижевности. Али је у њему Српство изгубило жаркога родољуба и спремна радника, мати њежна син, брат и сестре милостива брата. Вјечан му спомен! „Стражилово“.

НА М Е Т А Р

ЗА МЈЕСЕЦ ФЕБРУАР.

1 (13) фебр. 1862. (прије 25 година) умрло у Мљецима пензионисани даљматински епископ Венидикт Краљевић. Родом из околине солунске и право се презивао Начавра. Био је оруђе Рима и Беча, да се православни у Далмацији поунјате, али сав труд остаде јалов. Имао је пензије 2000 фиор. на годину.

2 (14) фебр. 1862. (прије 25 година) умрло у 54 години живота Исидор Никодић Србобрадски, пензионисани врховни командир над Бачком, Торонталом и вршачким округом, члан Матице Српске. Издао је: трагедију Цар Лазар; Сиомене и народа српскога, изводе из византијских писаца; политичну брошуру Војводство Срба аустријских; писао је оде, пјесме и чланке у Српском Народном

Листу, Српском Љетопису и Седмици. Родио се у Сентомашу у Бачкој.

3 (14) фебр. 1787. (прије 100 година) Ђесар Јосип II. изда наредбу, којом се у војничкој крајини (осим ердељске) заведе тако звана катонска система, којом је одијелена војничка струка од административне. Овом наредбом, која је ступила у живот исте године 20 апр. (1 маја), издати су прописи о подјелењу граничарских регимената, о граничарском одјелу и оружју, о работима и дажбинама.

4 (15) фебр. 1706. Ђесар Јосип I. захвали се Хрватима на ревности, с којом су одбили Куруце, (Ракоцијине Маџаре) из Међумурја и Славоније; (али су ту главно учинили Срби граничари из варајдинског Ђенералства).

5 (15) фебр. 1690. 3000 Ђесареваца, већином пожепких Славонаца, пређу ноћу у Босну, гдје срећно четоваше и са богатим пленом вратисе се.

6 (18) фебр. 1806. аустријски ђенерал Дебради јави Бокељима, да од сјутра престаје у Боци аустријска влада, а француска да почиње. Али Бокељи у Боку не пустише Французе, него Црногорце и Русе.

7 (18) и 11 (22) фебр. 1798. аустријска влада ограничила Бокељима слободу бродарења и трговања, укине им слободу говора, удружења, зборована и т. д.

8 (20) фебруара 1814. год Шамбера (Chambery) у Савојској био је крвав бој између Француза и граничара. Прво потисну Французи половину компаније (чете) сријемских граничара до вјеса Кроаружа (Croixorange), но ту их дочека друга половина компаније сријемске тако живо, да Французи уступисе; инак Сријемци мораше да напусте свој положај, јер 1200 Француза хтјели су да их околие. Међутим 3 компаније Крижевчана ударе на те Французе, а кад их још 4 компаније Сријемаца са бока снажно узеше, бише Французи потиснути.

9 фебр. 1387. (прије 500 г.) у Задру у ради св. Кризогона погребу Јелисавету, удовицу маџарскога краља Лауна I-ог, кћер босанскога бана Степана Котроманивића, коју су 15 јануара исте године у Новом Граду удавили на очи њене кћери, маџарске краљице Марије, Хрвати присталице Владислава Карловића Драчкога, неапољскога краљевића.

10 (21) фебр. 1789. босанске потурице ударе на засеје које је потпуковник барон Бајалић на Глини био начинио; али их граничарски срезжани одбију са штемом. Но Турци дознаду да је срезжана мало, ударе на ново и сузбију их.

11 (23) фебр. 1837. (прије 50 година) цариградски патријарх постави за херцеговачког митрополита Прокопија, Грка, кога већ у децембру исте године пошље у заточење, а за херцеговачког митрополита постави Бугарина Аксентија Петровића.

12 фебр. 1483. довршено је у Мљецима печатање глагољскога мисала римскога, прве печатане глагољске књиге.

13 фебр. 1199. умрло у Хилендару Стефан Немања велики жупан рашки (св. Симеон Мироточиви). По што Латини отеше Цариград и Солун, пренесе св. Сава очино тијело у Србију и положи га у манастиру Студеници.

14 (26) фебр. 1804. родио се у Карлову у Банату Теодор Павловић, српски писац и новинар. Умрло је 12 (24) августа 1854 год.

15 фебр. 1422. Мљечки даду своје племство кљезовима св. Саве: Вукцу и брату му Вуку Сандаљевићима и Стефану Вукчићу Косачићу (Хранићу); касније дадоше им у Мљецима и кућу.

16 (28) фебр. 1806. црногорски владика Петар I. добије од аустријске војске Нови без крвопролића. Ту се сједини са руском флотом и са Русима је одбијао од Боче Которске Французе, који су били у Дубровнику.

17 фебр. (1 марта) 1807. роди се у Штајерској Јосип Мурко, словеначки писац.

18 (29) фебр. 1780. умрло у Даљу карловачки митрополит Вићентије Јовановић Видак и у Даљу је и погребен. Администратором митрополије поставе темнишварски епископ Мојсије Путник, који последи би изабрат за митрополита.

19 фебр. 1458. поередовањем Ђурђа Кастротића Скендербега начини Мљечки мир са Леком Дукађинцем и браћом му, који су били десна рука Скендербегу.

20 фебр. 1476. маџарски краљ Матија са Змај-деспотом Вуком Бранковићем отме од Турака град Заслон (Шабац), који су Турци 1470 године саградиле на Сави, да би имали ослонац на своје четовање по Сријему.

21 фебр. (5 марта) 1861. Ђесар Франца Јосип позове Србе у бившем војводству, да у свом сабору изјаве, како мисле обезбједити своја привилегијана права. Срби се према том позиву учинили, али њиховим жељама нико ни мукнаст.

22 фебр. (6 марта) 1806. умрло у Осеку подарићакон Антоније Турковић, један од бољих српских пјесника.

23 фебр. (7 марта) 1807. Сулејман

паша изиђе по уговору са 200 јаничара из доњег биоградскога града, у који уђоше Срби, који тамо нађоше 50 великих топова, много оружје и муницију, уз остали велики пићар.

24 фебр. 1552. Петар Бакић са Србима, Никола Дојчин (Добија) са Маџарима и Касталодо са Шпањолцима, свега 5000 момака, ударе ноћу на Турке у Сегедину и поробе варош.

25 фебр. (7 марта) 1788. код Бјежаније прођу Саву 1000 Турака из Биограда посејку многе Сријемце, који су правили насипе за Ђесарску војску, што је била отела Биоград. У то стиге Ђесарека војска, убије 200 Турака и претјера их преко Саве.

26 фебр. 1597. арцидука Фердинанд Штајерски дао је велике повластице многобројним српским ускоцима, које је населио на штајерској граници међу Савом и Дравом, да његове земље од Турака бране, а они никаква данка да не плаћају, да имају своју унутрашњу самоуправу и да им је слободна вјера. Прије тога дао је у 1578. г. арцидука Фердинанд Србима у карловачкој и варајдинској крајини (desertum primum et secundum) знатне повластице за чување његових земаља. Ове повластице потврђивали су потоњи Ђесари.

27 фебр. (10 марта) 1726. Ђесарски комисар на српском народном конгресу прогласи потврђење избора биоградскога митрополита Мојсија Петровића, за карловачкога митрополита, с тим додатком, да сав народ има то постављање митрополитово да сматра као највишу царску милост и као власт, која спада једино у Ђесареву надлежност.

28 фебр. (12 марта) 1853. Умрло у Чачку Нићифор Максимовић, ужички епископ. Родио се 1788 г. у Жељевици ужичкој.

фебр. (?) 1343. умрло славни српски војвода Реља Охмућевић у Гилском манастиру, гдје му је и гроб. Умрло је у дубокој старости. Био је војвода српских краљева Милутина, Дечанскога и Душана. Од Душана добио је титулу кесара Реља је као српски кљетвеник држао град Струмицу и пређео на средњој Струми и источну половину Македоније и са својом војском продирао је на исток до Христовола. По његовој смрти Душан присаједини његову област српској држави заједно са градом Мелником.

фебр. 1392. хрватски и даљматински бан босанскога краља Дабише, Вук Вукчић, узме Врану и Островицу од нашљедника Јована Палисе, бившега приора вранскога, јер су они били напустили Дабишу и пристали уз Владислава Неапољскога, кога су хрватски незадовољници у 1387 г. прогласили као краља.

фебр. 1444. по смрти краља Стефана Твртка II. Бошњаци изберу за краља Стефана Томаша, копиљана краља Стефана Остоје.

фебр. 1479. последије опсаде од 9 мјесеци предаду Мљечки Турцима Скадар.

фебр. 1596. до 10,000 Србаља са осталом војском ердељскога кнеза поразисе јаничаре и пленише земљу до Темнишвара.

фебр. 1848. из освете за неке пограничне расире 200 Црногораца учинише штете за 200,000 фор. у приморју у Добротини и Љутој, за тим ударе на град Тројницу, али их ту Ђесарека војска одби картачем, те погибе 3 Црногорца и рани их се неколико. Ова ствар једва се могла последије утишати.

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ.

Г. Душан Бркановић приликом његова доласка на Вир-пазар, посјетио је нашу читаоницу и обдарио исту са 24 комада различитих књига; а г. Симо Никол Поповић овдашњи трговац даровао је читаоници 3 Заставе. Дароваоцима изјављује се потпуна благодарност.

Вир, 15 фебруара 1887.

УПРАВА ЧИТАОНИЦЕ.

Поруке уредништва администрације.

Г. Марку Живанчићу — Купрес. Ваша је претплата стигла; све је у реду. Узрок забуне био је што г. Вилбија на пошт. упутници г. П. Рамадановићу није назначио да је за Вас.

ОБЈАВА.

Дољепотписата тражи јавнијем путем дознати за свога братанића Михајила Н. Рашковића рођеног у Неготину у Србији, стар од 32 године; је ли жив или је умрло? Молећи најпоузданије да би или он ако је жив, или варошка Управа ма буди којега мјеста у Србији ће он живи мени,

или Ријечкој Управи писало се, јављајући о животу или смрти његовој.

Ријека, 20 фебр. 1887.

СТЕВЕ М. РАШКОВИЋ.

О Г Л А С И.

Највиша добит!

САМО за 12 ФИОРИНА

МОЖЕ СЕ ДОБИТИ КРАСАН, ИСТРАЈАН

ПРИБОР ЗА ТРПЕЗУ

од најфинијег англо-британија сребра

а јемчи се да ће остати био 10 г. ту има:

6 ножева, сјеченице од финог чељака
12 (6 ојница и 6 вилушка (пирена) од најфинијег
12 (6 ојница за кару и 6 за јаја англо-британија
12 (6 ојница и 6 пирни за послас ја сребра.
2 веље ојнице, 1 за јуху, 1 за млијско
12 (6 крашних чапича за јаја и 6 финих налова за ножеве.

2 једно масивно цједило и 1 лијепа посипалка за лукар и папар.

6 дивних чапича за воће, с умјетним јапанским фигурама.

2 красна чирака за салон.

Свега 66 комаата, у вриједност од близу 100 фиорина, газашилу се, док траје готовина, само за 12 фиорина.

Даље придодајемо, само за 3 фиорина, један красан ланац за сахат од новог злата.

прве врсте, најфиније израђен, а најбољи стручњак не може га распознати од правог злата, храни више година природни вид злата и замјенује сасвим златан ланац од 70 фиор. Најљепше израђени ланци за женске и офицерске сахатове, по исту цијену.

Разашиле се одмах чим се пошље новац, а наручује се у

Central-Export-Bureau

Wien, I., Wildpretmarkt 1.

Што се не буде свидјело, прима се назад и врће се повци.

Молимо да се пазни на пријеварне огласе те иду на обману публике.

Централ-експорт-биро одликује се највише лијеним избором своје робе и начелно продаје, и по најнижу цијену, само истрајну робу којој нема замјерке. Ко дакле хоће за своје новце да има занета лијепу и добру ствар, нека се повјерљиво обрати на ту фирму.

САМО ЈЕДАНПУТ

НУДИ СЕ ОВАКО ДОБРА ЗГОДА, ГДЈЕ

СЕ МОЖЕ ЛИЈЕП САХАТ ЗА ПОЛОВИНСКУ

ЦИЈЕНЕ НАБАВИТИ.

ВЕЛИКА РАСПРОДАЈА.

На читавом јевронском континенту настали политички одношаји нијесу ни Швајцарску мишенили, што је поводом знатном иселовању радника, услед чега је и уздрман опстанак творница. Тако је и прва и најзнатија творница сатова, коју ми заступам, за сада затворена, те лам је повјерена продаја њених творива. — Они такозвани Вашингтон денци сахати најбољи су сахати овога свијета, изван редно елегантно гравирани и везани и по американском сугласу направљени.

Сви су сахати на секунду ренасирани, и ми јамчимо за сваки сахат 5 година.

За доказ сигурна јамства и строге солидности обвезујемо се овим јавно, да ћемо сваки сахат који није по вољи, натраг узети и измијенити.

1000 цених ремонтор-сахата, навјесују се без кључа с кристалним заклопцем, изванредно тачно на секунду регулирани, осим тога новим начином електро-галванички позлаћени, с ланцем, медаљоном и т. д., прије флор. 25, сада комад само по фијорина 10.20.

1000 крашних сах. на котву од никел сребра, на 15 рубина, с маљованим казалом, с казалом за секунде, кристалним плоскатиом стаклом, прије фијор. 21, сада само по фијор. 7.25, све на секунду ренасирани.

РАСПРОДАЈА САХАТОВА

Теоритич сахатова Фром,

Wien II. Obere Donaustrasse 1.